

L'OFICI DEL PARE DEL LAZARILLO DE TORMES

A la novel·la titulada *Lazarillo de Tormes*, en el primer paràgraf del primer capítol llegim la frase següent:

“Mi padre, que Dios perdone, tenía cargo de proveer una molienda de una aceña que está ribera de aquel río, en la cual fue molinero más de quince años”.

He consultat el *Diccionario de la Real Academia de la Lengua Española* per esbrinar el significat exacte de cada paraula.

Aceña és un molí d'aigua, un molí que es mou per la força de l'aigua d'un riu. També pot ser un simple molí fariner, però com que l'autor ens explica que la *aceña* en qüestió era al mig d'un riu, hem d'agafar aquesta primera definició.

Molienda també vol dir molí. Però com que no crec que l'autor faci servir dues paraules diferents per definir el mateix, a banda que la frase '*proveer un molino de un molino*', no tindria sentit. L'altra definició de *molienda* és la de remesa d'olives o de canya de sucre que es duu a un molí o, també, el temps de la collita de les olives o de la canya de sucre que, en acabat, es duran a moldre.

Per organitzar aquestes collites, que s'han de fer en un termini de temps marcat, fixat per la meteorologia i el calendari, i sense marge pels retards, hi ha sempre un cap de colla, si és contractat fora, o un capatàs, si és tot l'any a la plantació. Aquest home és qui contracta i dirigeix els treballadors que fan la tasca de la collita i la duen al molí.

Si el pare del *Lazarillo*, anomenat Tomé González, “*tenía cargo de proveer una molienda*” vol dir que, a més de tenir cura del molí mateix, era el capatàs que es cuidava de proveir la *aceña* o molí d'aigua en qüestió, ja fos de canya de sucre, ja fos d'olives.

Tenint en compte tot allò que hem dit fins aquí, és molt estrany, del tot impossible, que el lloc on treballava en Tomé González fos a Tejares, prop de Salamanca.

D'una banda, el clima d'aquella zona fa totalment impensable que s'hi cultivi canya de sucre. Igualment, la ciutat de Salamanca és a més de 800 m d'altitud. En llocs com el Principat de Catalunya, de clima més benigne que el salmantí, ja a partir dels 600 m d'altitud, l'olivera comença a tenir problemes per créixer i donar fruit. I, a partir dels 700 m, aquest arbre ja no es pot cultivar. En un clima més rigorós, com és el de la Meseta, les altituds màximes on es pot cultivar l'olivera han de ser les mateixes o inferiors.

En resum: si a Salamanca no hi creixen ni les canyes de sucre ni les oliveres, quina *molienda* duia en Tomé González a la *aceña* de què tenia cura ?

L'única explicació raonable, al meu entendre, és que el molí on treballava i que proveïa el pare del Lazarillo havia de ser, per força, en una altra zona geogràfica de clima més benigne on s'hi podien conrear amb normalitat oliveres i canya de sucre.

I, encara, se'n desprèn una conclusió més general: el context cultural –en aquest cas, el referit al món agrari- que reflecteix el *Lazarillo* no té res a veure amb el d'un lloc com Salamanca, sinó que l'hem de buscar en contrades amb condicions climàtiques més temperades on siguin possibles uns conreus i unes indústries derivades com les que ens descriu l'obra. L'autor ha de ser algú que hi estigui familiaritzat i que, quan vulgui situar un personatge en un ambient agrícola, es deixi endur pel món que ha conegut; en definitiva, que el “traeixi”, si m'ho permeteu, el seu subconscient cultural.

Carles Camp